

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереження. — Роклямації неопе-
чатані віддати від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Про так зване „Українофільство“.

(Конець).

Одначе є сфера, в якій украї-
нські патріоти різних типів солі-
даризують ся з собою, але ізза
якої панує проти них певне упе-
реджене із боку многих приміром
Великоросів. Се дотичить передо-
всім сфери національної. Україн-
ські патріоти кладуть в основу своїх
змагань націоналізацію, передовсім
языкову. А чи се не є шовінізмом
або сепаратизмом? Розумієть ся
ані одно, ані друге. Є впрочім і
такі особи, що признають користу-
ване готовими формами, а рівно-
часно противлять ся прм. виторю-
ванню в мові висших форм вислов-
люваня, а через те поручають при-
нимати більш високі форми блискої
народности.

Але із сеї ради визирає певна
близорукість: дозволити народови
користуване готовими формами і ду-
мати, що вони не можуть розви-
вати ся — се рівнозначне із дум-
кою — що дух у розвитку можна
обмежити певними границями... Така
думка нерозумна і злишна. А рада,
щоб приймати чужі висші форми,
прм., щоб Українці приймали ро-
сейську мову, є також, по крайній
мірі, наївною. Як свої форми не
дуже різнять ся від чужих, то
навіть при розвитку перших, міня-
ти їх на чужі не має ніякого зми-
слу: тож національні форми обох
народностей будуть все-таки до-
ступні для обоюдного розуміння.

Коли-ж свої форми відрізняють
ся різко від чужих, а розвиток їх
хоронить такі-ж взаємини, то тут
прямо неможливо говорити про за-
міну. Ось тому в обох случаях тре-
ба признати розвиток національних

форм справою зовсім умістною. Сей
вивід можна приложити також і до
українського письменства. Народ
не може жити без народної твор-
чости і чим вище він розвиває ся,
тим пильнійше вимагає він форм
для оплоченя свого розвитку, —
оттимо обмежний розвиток укра-
їнського письменства є обмежене-
ний тільки естеством українського
народу.

А чи ж нема тут сепаратизму,
відокремлення? Як ми вже сказали
і тині його тут не має. Націона-
лізація інституцій — се поява ет-
нографічного ладу, а ми знаємо, що
етнографічне ділене народностей —
се факт давний, який не викликає
страху в нікім. Се тим більше,
що етнографічність сама по собі
є фактом внутрішньої політики, який
не повинен впливати на міжнародні
зносини. Ми знаємо на прм., що
окремнішність нації французкої, ні-
мецької і других націй під зглядом
етнографічним зовсім не перешка-
джає єднанню їхніх найліпших інте-
лігентних представників. Зноваж
етнографічна єдність нації, не хо-
ронить її членів від внутрішнього
сепаратизму. Нам відомо-ж прецінь,
що між кожним народом є проти-
лежні, а навіть ворожі класи або
групи, а від взаємної ворожнечі не
хоронить їх ні спільна мова, ні
спільна віра ані нічо тим подібного.
Очевидно, що при міркованню про
сепаратизм полягає справа не на
етнографічності національних стрем-
лень поодиноких народів але на чім
іншим. Очевидне й те, що усло-
вієм міжнародної солідарности по-
винні являти ся спільність їхніх
принципів і різнородних громадян-
ських стремлень; лиш вони можуть
стати підставою солідарности при
роз'єдненню народів. Не те рішає,

якою мовою говорять народи між
собою, а те, чи вони добре гово-
рять! Із сего слідує, що кожний
нарід повинен у себе культивувати
те добро, а культивувати його мож-
на тільки тоді, як виклад сего буде
зрозумілим для широких мас, инак-
ше кажучи, при викладі його в до-
ступних національних формах. Ви-
ходить отже таке, що націоналіза-
ція причинює ся до того, щоб до-
бро розповсюджувало ся між рід-
ним народом, а через те і до за-
безпеченя міжнародних зносин. От
тимто по її боці повинні стати
симпатії всіх, хто є во-
рогом роз'єднаня і сепаратизму!

На сім можемо поки-що закін-
чити обговорене сути так званого
„українофільства“. Як ми бачили,
нема у ній нічо такого, що було би
непонятне, або що треба би піддати
осудови зі становища етики, льо-
гіки і розума загалом.

Передовсім треба в „Україно-
фільстві“ відріжнювати різні за-
гальнолюдські стремління суспільного
характеру, а при осуджуванню їх
треба про них говорити не, як „про
українофільські“, але як про пра-
вильні або неправильні. Говорячи
отже про спільні усім українцям
тенденції, ми повинні признати їх
вповні зрозумілими, законними і
спільними для всіх народів Росії.
Задля сего в виду тої обставини,
що в сути понятя „українофіль-
ства“ нема ні одного елемента,
якого не було би в складі суспільно-
політичних змагань кожної иншої
народности, ми мусимо сказати
отверто: годі вже, панове, балакати
про „українофільство“, як про яке
заморське чудо. Українофільства,
яке-б стреміло „до літературного,
а може бути й політичного відділе-
ня України від Росії не було і

нема“. За те є між Українцями,
як і між Поляками, Грузинами,
Фінляндцями, Литовцями і т. д.
і т. д. люди, які стремлять, хоч
різними шляхами, до добра народу
і хотять засадити те добро, корис-
туючись при тім рідною мовою свого
народу. Що ж в сім незрозумілого?
Що протизаконного?

Рада державна.

Австрійський парламент.

Найважнійшою точкою понеділко-
вого засіданя, се дебата над бу-
довою водних каналів, викликана
наглячим внесенем, поставленим пос.
Дашинським, Пернерсторфером, Гі-
бешом і тов. По відчитанню нових
інтерпеляцій і відповіді на одну
інтерпеляцію посла Дашинського,
поставлену давнійше, став прома-
ляти внескодавця пос. Дашинський.
Він вказав на те, що в хвили ухва-
лення сего закону в 1901 р. вважа-
ли ту подію історичною, епохаль-
ною навіть найзавзятішій вороги
тодішнього кабінету др. Кербера, бо
ніхто не підозрівав, щоб ціла спра-
ва мала остати тільки політичним
маневром. Від того часу обставини
не лиш не перемінили ся, але ще й
більше вимагають, щоб той закон
увійшов у діло. Економічний зане-
пад населеня поступає такою хо-
дою, що державні запомози в ви-
соті 10—20 мільонів стали сталою
інституцією. Отсе відносить ся пе-
редовсім до Галичини, із якої за
остатніх чотирьох років виїхало до
північної Америки поверх 100.000
дорослих мужчин і жінок, а сего
року виїхало за час від 1. січня
до 31. марта тільки самою північ-
ною залізницею поверх 50 тисяч

Максим Горький.

3)

Раз в осени...

Оповіданє бувшої людини.

Із рос. переклав Грицько Коваленко.

(Конець).

— Як ви поганці всі муштини. Роз-
топтала-б я усіх вас, скалічила-б. Зди-
хав би котрий з вас... плюнула-б межі очі,
а не пошкодувала! Підлі лики!... Каню-
чите, канючите, хвостом медете, як підлі
собаки, а віддасть ся вам яка дурна, й
готова справа! Ви зараз її під ноги
собі... „Шематони“ полудиві...

Лаялась вона дуже різно, але в її
лайці не було міці: ні злости, ні нена-
висти до „полудивих шематонів“ я не
чув в її лайці. Взагалі тон її мови був
невідповідний до змісту спокійний, і голос
тесно вбійний до ноти...

Але усе те впливало на мене дуже
ніж найбільш красномовні та перекону-
ючі песімістичні книжки та промови, які
я чув часто-густо і ранійше і пізнійше
і до сьогодні чую й читаю. І се через
те, уважайте, що агонія колючого все
далеко натуральнійша і впливовійша чим
найретьельнійший та найартистичнійший
опис смерті.

Мені було погано, — певно, більш
від холоду, ніж від промов моєї сусідки
по помешканню. Я тихенько застогнав та
заскрипів зубами.

І майже тієї-ж хвили відчув на

собі дві зимні маленькі руки, — одна
торкнулась до моєї шиї, друга поклалась
на лице мені і разом з тим прозвучав
тривожний, тихий, ласкавий запит:

— Що тобі?

Я готовий був думати, що се питає
мене хтось другий, а не Наталя, яка що
йно засвідчила, що усі муштини поганці
і яка зичила усім їм погібелі. Але вона
забалакала вже шпарко і поспішно...

— Що тобі? га? Зимно чи що?
Мерзнеш? Ах ти який! Сидить та й
мовчить... мов сич! Ти-б давно сказав
мені, що мов зимно... Ну... кладись на
землю... простягай ся... і я ляжу... Отак!
Тепер обіймай мене... дужче... Оттак!
тепер тобі тепло мабуть... А потім спи-
ною один до другого ляжемо... Якось
переночуємо... Ти що, запіячав чи що? З
посади прогнози?... Дарма!...

Вона розважала мене... Вона додавала
відваги мені...

Щоб мені пронасти! — Скільки в
сім факті іронії над моєю особою! По-
рахуйте! — Адже я в ті часи на серію
був заклопотаний судьбою людскости,
мріяв про реорганізацію соціального
ладу про політичні зміни, читав різні
до чорта мудрі книжки, в яких глибокі
думки напевно була недосяжна навіть
для самих авторів, в ті часи я всіляко
старав ся приготувати за себе „значну
суспільно-активну силу“. Мені здавалось
навіть, що я по часті сповняв вже мое
завдане; в усякім разі в ті часи в сво-

ему виображенню я доходив вже до при-
знаня собі виключного права на істно-
ване, бо вважав себе за велич кінце по-
трібну для житя і вповні здатну віді-
грати в ньому значну історичну роль!
І мене гріла своїм тілом продажна жінка,
безщасне, побите, замордоване сотворіне,
що не має місця в житю і нема йому
ціни і якому я не домислив ся допомогти
ранійш, ніж вона сама допомогла мені,
а який й догадав ся, то ледви зумів би
справді допомогти їй чимсь.

Ах, я радійший був думати, що
усе те дієть ся зо мною у сні, в дур-
ному сні, тяжкому сні...

Але, пробіг! я не міг того думати,
бо на мене сипались холодні краплі
дощу, до моїх грудий міцно пригортались
теплі жіночі груди, в мое лице віяло
тепле диханє її, хоча й з легеньким бу-
кетом горілки... але таке живоносне...
Вив і стогнав вітер, тарабанив дощ об
човен, плюскали хвилі і обоє ми, стиску-
ючи міцно один одного все таки труси-
лись з холоду. Усе се було цілком ре-
ально, і я певний, що нікому не доводи-
лось бачити такого важкого й паскудного
сону, як ся дійсність.

А Наталя все балакала про щось,
балакала так ласкаво й співучасто, як
тільки жінки вмють балакати. Під впли-
вом її розмови, безхитрої й ласкавої роз-
мови, в мені засвітив ся якийсь вогник,
і від його щось розтопилося в моему
серці.

Тоді з моїх очей градом полились
сльози, вони зміли з мого серця багато
злости, нудьги, глупоти та бруду, що на-
кипіла на йому перед сією ночью... На-
таля-ж вмовляла мене:

— Годі, миленький, не плач! Годі!
Бог дасть усе гаразд буде, знову станеш
на місці... і таке друге...

І все цілувала мене... багато, без
ліку, горяче...

Се були перші жіночі цілування, що
піднесло мені само жите, і се були най-
кращі цілування, бо усі пізнійші страшенно
дорого коштувати їх, а нічогоїсенько не
давали мені.

— Ну не плач бо-ж, чудний! Я тобі
завтра знайду місце, коли тобі ніде ді-
тись... — ніби кризь сон чув я тихий
впевняючий шепіт...

... До свитаня ми лежали в обіймах
один одного...

А як розвиднілось, вилізли з під
човна і пішли до міста... Потім попра-
щались по приятельському і більш не стрі-
чались ніколи, хоча я з пів року вишу-
кував по всіх трущобах сю любу Ната-
лю, з якою перебував описану осінню ніч...

Коли вона померла — як се добре
для неї! — в мірі да почієт! А коли
жива — спокій душі її! І дай Боже,
щоб не прокинулась в її душі свідомість
упадку... бо се було-б стражданем зайвим
й неплідним для житя.

людей до Німеччини і Америки. Технічні приготування до будівлі каналу Дунай-Одра-Висла готові, населене жде на них, багато молодіжи посьвятити ся із сеї причини технічним студіям. А однак по мимо санкціонування рішення парламенту закон про будівлю каналів не чувати нічого. Заходить підозріне, що каналових кредитів хотять ужити на щось иншого, а іменно на армати і торпеди. (пос. Колішер: Се заборонене!) Ви є членом польського кола, а его члени се німі риби, хочби передовсім у сю пору повинні вони кричати, як найголосніше. Тимчасом панове із кола уряджують тайні конференції із міністрами. Відтак вказав бесідник на переступлене бюджету при желізняках альпейських, по мимо того п. Віттек все ще сидить в міністерським кабінеті. Се можливе тільки в Австрії, бо в иншому парламенті були б его вже давно „викинули“. Кабінет управляє §. 14-тим і легковажить парламент. Треба вимагати від него відповіді і оправдання за невиконане закону. Правительством повинно вяснити, коли воно задумує розпочати будівлю, бо ходить чутка, що будівля має розпочати ся аж за 5 літ, воно повинно оправдати ся за опізнєне. „Як се не наступить, в такім разі не можна закона трактувати поважно, а право санкціонування корони буде не основним законом, але може стати ся з часом звичайною ілюзією“. Слідуючий бесідник, міністер торгівлі, Каль заявив коротко, що неспорядно було би розводити дискусію над сею справою, яка небавом в буджетовій комісії має прийти під основні і всесторонні наради. Впрочім запевнив в імени правительства, що оно з цілим натиском буде стреміти до узискання умов будови. Опісля презес польського кола гр. Войтіх Дідушицкий підпер становиско міністра, а також посла Шрайнер і Менгер заявили ся іменем своїх сторонників против наглости внесеня. По остаточних виводах внескодавця відкинуто нагле внесенє знатною більшістю. Палата приступила до дальшої дискусії над предложенем про підводи, а по виводах пос. Вигодія, Демонтана і Коца перервано дискусію. Пос. Мальфаті ставить формальне жаданє в справі італійського правничого виділу і по відмовній відповіді президента і запитаню пос. Шенерера в сій kwestії, президент замкнув засіданє. — Вівторкове засіданє розпочало ся читанєм впливу, у якім находять ся між иншим інтерпеляції пос. Брайтера (одна із них відноситься до недуги мейнінгітис), пос. Романчука про викладову мову в народних школах східної Галичини, д-ра Коса в справі продовження права пропінатії в цілій Галичині. По тім відповідали на поставлені давніше інтерпеляції мін. Біляндт, др. Козель і Букоа. Відтак приступлено до дальшої дискусії над законом про підводи, який ухвалено в другім і третім читаню. На сім обради перервано і тут прийшло до живої перепалки між послами Сильвестром, Крамаржом і гр. Штернбергом, якого лиш що засуджено за те на 1000 кор. гривни, зглядно кару арешту. Суперечку викликало те, що судія в мотивах присуду зазначив, що сая, у якій гр. Штернберг зневажив чинно Пеніжка є місцем, яке вимагало би спеціально - поправного поведєня.

Відтак прийшло ще до горячої розправи над дневним порядком слідуючого засідання запроєктованим гр. Феттером. В кінці прийнято на першу точку дневного порядку справу нетикальності п. Тавчара, а всякі инші поправки відкинуто. Як дальші точки слідуючого засідання придуть на дневний порядок: цлова тарифа, закон про похатництво і справа основаня італійського університету в Ровередо. Слідуюче засіданє по сьвятах дня 3. мая.

Йосиф Юрій Штросмаер.

„Нехай цілий нарід знає, що в будучности не дамо ся жадного обидою, жадним обвинувачуванєм, звести в дороги, яку ми собі зазначили.“
Й. Ю. Штросмаер.

Справді дуже мало є людей, які б діле своє довге жите оставали непохитно при своїх раз прийнятих засадах, остали ся вірними раз викоханій ідеї серед так змінюючих ся впливів і загальних надій, — як се бачимо у лицю що помершого хорватского владика-патріота Штросмаера. Й. Ю. Штросмаер родив ся 4. лютого 1815 в Осеку в Славонії в родичів міщан. Богословіє кінчив у Пешті, а по висвяченю 1838 р. студіював далше в заведеному августинським. Незабаром по его повороті відти покликало его на посаду професора епископского ліцею в Дияковарі. Звідтам покликало его на директора августинського заведеня та рівночасно на надворного капелана у Відні. Відтак був членом теологічного виділу на університеті в ієнській.

Підчас свого побуту у Відні виступав Штросмаер, як хорватський патріот, проти руху сепаратистичного Мадярів і добро своєї вітчизни бачить в злуці з Австрією. Як бистрий політик відчув він завчасу, яку роль призналиб Мадяри его народови у своїй мадарській державі. Не диво проте, що з хвилею мадарської революції 1849 р. Штросмаер виступив, як здекларований прихильник удержаня австрійского панованя на Угорщині, а особливо в краях славянських звязаних з Угорщиною, до котрих належала і его вітчизна. Сі політичні переконання були причиною его винесеня на епископський престол в Дияковарі, який ему з вдячності надав цісар Франц Йосиф I. 1849 р. по уступленю епископа Куковича. По році папський нунцій висвятив его у Відні на епископа Босній, Диякови та Срему. В сей спосіб дістав Штросмаер в заряд одну з найбогатших в світі дієцезій, котрої доходи обертав на народні і на освітні цілі в такій мірі, що стягнув на себе закид скрайних клерикалів, будто „він на річці сьвітські марнує майно церкви.“

Одержавши в руки такі обильні средства, приступав Штросмаер до здійсненя девізи своего жита: „Sve za vjeru i domovinu“ (все за віру і вітчизну). До 1849 р. було шкільництво в Австрії взагалі, а в Хорватії спеціально цілком занедбане, а після 1849 р. мало на меті не просвіту — а германізацію. Отже Штросмаер, що видів відродженє і щастє вітчизни тільки в просвіті, в розбудженім житю духовім, звертає свою працю і увагу головнм на школи. Він закладає в Диякові препаранду, тобто семинар учительський, побудовавши для него дім, та даючи огород і 22.000 корон на удержанє учителів. Дальше фондує коштом 80.000 корон мужеску і жіночу головну школу і опікує ся середними школами та бідною молодіжю. Наслідки сеї праці Штросмаера були такі, що в недовзі в его дієцезії на 8387 діттей обовязаних до школи лише 450 не ходило до школи.

Щоб можна собі виробити якенєбудь понятє про жертволюбивість того чоловіка на публичні цілі, то доволі навести лише важніші его записи і дарунки: зреформовавши теологію і ліцей в Диякові, подарував Штросмаер семінарови 12.000 корон, для бібліотеки 10.000 корон, для семинарії хлопців 140.000 корон, для семинарії босанських теологів в Диякові 80.000 корон, колегії в Римі 40.000 корон, фондови недужих сьвященників 20.000 корон, фондови дієцезальному 20.000 корон і т. д. Та

найбільшу заслугу положив Штросмаер для свого народу через працю коло заснованя Академії для полудневих Славян, котрою він опікував ся ревнм ціле жите. Він дарував на єї заснованє 140.000 корон і головнм его заслугою було, що єї вже отворено 1867 р. Пізнійше дарував він Академії галєрію образів вартости 200.000 корон і заложив другу галєрію образів в загребі коштом 600.000 корон, купуючи рівночасно для неї приватні бібліотеки і збірки образів.

Не менше щедрим був він і в видатках на церкву і крім вже названих видатків на се збудував ще катедру в Диякові коштом 3.000.000 корон.

Та не йно, як опікун і ширитель освіти заслужив ся Штросмаер для своєї вітчизни, а добув собі в ній славу також, як єї політичний провідник і неустрашимий захитник єї національної свободи. Коли 1859 рік розвіяв всі мрії централістично-германізаційні камарилі в ієнській і коли цісар був приневолений скликати раду державну до Відня, то Штросмаер, що також до неї увійшов, був там горячим захитником федералістичного устрою Австрії, тобто устрою, в котрім кождей нарід незалежним в своїй внутрішній господарці входив би лише в добровільну звязь з иншими народами держави без признаваня панованя одного народу над другим. Від тої хвилі стає Штросмаер головним політичним провідником своєї вітчизни. Його горяча вимова в обороні незалежности потрійного королівства Хорватії, Славонії та Далматії, його борба політична і надій, що вже порвала ся прецінь важка змора, яка нависла була через 10 літ над Хорватією від часу, як Єлячича „pravarili Swabe“ — уділили ся цілому народови; всі серця в рожевих надіях рвали ся до чогось краешого — яснійшого в будучности. Але угода австро-угорська 1867 року порвала ті надії. Полуд. славянські краї стали через сю угоду добою Мадярів. Та Штросмаер не відразу піддав ся. Він брав далше участь в борбі політичній проти переваги Угрів, мимо того, що корона стала по стороні Мадярів. Та за сильний був противник. Два рази розвизувано сойм хорватський і два рази даремно. Аж третій раз махерства бана Равха зложили такий сойм, що узнав бажаня Мадярів. В такім соймі вже не стало місця для Штросмаера і він усунув ся з нього.

Будучи славянофілом з переконання, і бажючи злуки всіх славян бажав він також сеї злуки на полі церковнім, отже побивав ся за сполученєм римської церкви із східною, в чім його поправ папа Лев XIII. З сего його переконання випливала і телеграма, яку він вислав до Києва в 900-літню річницю хрещєня Руси 1888 року, а за яку ему робив цісар докори, коли, розмовляючи з депутатом духовенства підчас маневрів в Бельовар, звернув ся звкінци до Штросмаера із словами: „З найбільшим здивуванєм довідаєм ся про телеграму, котру Ти, князю епископе, вислав на некатоліцький обід. З початку уважавем се за просто неможливе, щоби один з моїх підданих міг виступити з такою еуніцицією. Але на мій превеликий жаль мусівем переконати ся, що то є факт правдивий. Епископ — здає ся — не знає, який крок зробив проти держави і церкви.“

Однак Штросмаер на сі слова заявив: „Найяснійший пане! Моє сумління чисте!“ Смысливість своїх переконань показав і його виступ підчас собору ватиканського 1879 р. Там був він найбільшим противником догми непомилности папи. В западі реторекім кличе він: „Спробадьмо тут Делінгера (нб. виклятого тоді), бо що знають епископи про теологію!“

Та найостріше виступив він на засіданю того собору 22. марта, де жадав, щоби всяку догму ухвалювану не більшістю але одностинєм всіх епископів сьвіта. Тоді запал Штросмаера заворушив всіх, а папа Пій IX. закликав: „Descende ab ambona!“ мабуть боячи ся свого запалу для судьби догми непомилности.

Такий в коротких нарисах перегляд жита і діяльности Штросмаера, про котрого смерть рознесли телеграми вість 8. цвітня с. р. Не диво, що ціла полуднева славянщина надіває по нм жалобу, бо був се чоловік, котрий великі услуги віддав вітчизні, заслуги, які мусить признати кождей, хоть дивив би ся на справу з якого небудь партійного становища. І для сего ціла Хорватія і ціла полудн.

Славянщина без ріжниць на сторонництва віддає заслужену честь великому Хорватови, що ще й по смерті хоче майном своїм служити вітчизні, записуючи більше, як третину свого маєтку на цілі просвітні і добродійні.

Із краєвого Виділу.

На послідних засіданях краєвого Виділу переведено отсі рішення:

В порозуміню з ц. к. правительством дозволено побирати підвищені громадські додатки отсім громадам: Гліт в висоті 122 проц., Лукавица 110 проц., Ліхтенберг 85 проц., Котул-Байнський 100 проц., Багна 100 проц., а Рівна 85 проц. Контракт кунна предложиний громадами Заєва, Боєни і Гадікальва прийнято до відомости. — Каси райфайзенські в Якобенах (німец.), Станівцях Горішних, Задубрівці, Чорнім Потоці, Дубівці (рускім), Прагоєшти, Люкаєшти, Кльоєстергуморі (рум.) наділено субвенціями з фондів краєвих по 300 корон. — Принято до відомости ухвалу ради громадської в Василеві в справі поборів належноти по 30 сот. за огляданє мерців, причім незасібні мешканці села є звільнені від плачення тої належноти. — Виділ краєвий згодив ся на замовленє завідателів для лісів громадських вижницького повіту зроблене ц. к. старостом у Вижниці і прийняв до відомости установленє плати, для сих завідателів лісів громадських в Ієнасі і Лукавиці. — Відну стипендію сучавської гімназії надано ученикови III. кл. вищої гімназії в Сучаві Унгуріанови Василеві. — Дві вільні стипендії Андрея Гаєнка по 100 корон річно надано Лонгінові Константинові учен. V. кл. філії ц. к. гімназії в Чернівцях і Василю Олексюкові уч. I. кл. гімназ. в Кіцмани. — Ухвалено для урядженя публичних шпиталів в Кімполонгу, Радівцях в Сучаві запевнити позичку в Буков. позем. зав. кредитовім на суму 600.000 корон, яких треба на будову. — Ухвалено кошти удержаня діттей уроджених недужими в заг. пуб. шпиталях і в краєвім заведеному божевільних обчислювати в той спосіб, що за матір і дитину числиться лише поединчу належність тої таки, за котру удержує ся матір. — Виділ краєвий згодив ся на установленє в краєвім предлімнарі фонду шкільного на рік 1906 квоти 760 корон, для учителів іменованих в філіялах на відшкодованє дороговє за їх участь в місцевих конференціях учителів школи центральної. — Ухвалено прийняти на краєвий фонд 50 проц. предвиджених коштів на переведєне репераций в водопровадах громади Крещатик під умовинами, що прочих 50 проц. перейме на себе правительство. — Принято до відомости предлімар сучавського повітового дорожнього комітету на рік 1905 і дозволено на установленє 10 проц. додатків громадських на покритє его розходів. — Передискутовано і ухвалено постанови про розвизанє „Бук. позем. заведеня кредитового“ і перенєсєне его агенд на „Бук. банк краєвий“, та звіт про се, який предложить ся сойму.

На слідуючій засіданю краєвого Виділу, що відбуло ся дня 8. цвітня 1905 дозволено в порозуміню із ц. к. правительством побирати підвищені громадські додатки до податків громад Садівій в висоті 100 проц., Хлівцям 80 проц. і Ошихлібам 80 проц. — Дальше згодив ся краєвий Виділ на основі соймової повновласти на підвищенє пенсії учителів Осипови Ружичці із 300 на 600 корон. Крім сего полагдєно деякі рекурси в справах будівельних. — Передискутовано і порішено регулямія Буковинського краєвого банку. — Мужами довіра до комісії в справі податків особисто-доходового після § 199 закона про податок особисто-доходовий 3. уступу 33. артикулу приписів егзекутивних до III. головного розділу закона про податок особисто-доходовий вибрано отсіх пл.: Івана Ляйба, двірника в Бадівцях нм.; Івана Гельма, двірника із Старих Фратівцях; Фебуса Наксера, ц. к. нотара в Радівцях; Костя Андришана, двірника в Нових Фратівцях; Фердинанда Штадлера, двірника в Фірсенталю; Петра Грішку в Галаєштах; Юрія Луку, двірника в Городнику горішнім; Юрґу Тому, ц. к. адюнкта судового в Радівцях; Андроніка Прелічана, двірника в

Городнику дол.; Михайла Штравба, двірника в Карльсбергу; Амвросія Ебнера в Карльсбергу; Юрія Грігораша, двірника в Костишах; Івана Бойка, двірника в Мардзіні; Тимотея Гійдога, надучителя в Милешівцях; Василя Каланчу, гр. прав. парох в Милешівцях; Вільгельма Марквічинського, громадського секретаря в Путні; Антона Кольруса, двірника в Сатумарі пім.; Івана Манга, в Сатумарі; Івана Андруховича, надуч. в Сатумарі вол.; Тихона Ігнатюка, двірника в Селетині; Александра Вайсмана, ц. г. судию пов. в Селетині; Прокопа Дроника, двірника в Шипоті; Николая Понескула, двірника в Стражі; Івана Ватаманюка, двірника в Сучавиці; Николая Георгієску, двірника в Викові гор.; Івана Федорічука, надуч. в Сучавиці; Івана Яноша, двірника в Викові дол.; Михайла Грішку, двірника в Войтінелі і Петра Віколя, двірника в Волівці. — На кінці засідання переглянуто річне справоздане кіцманського повітового комітету дорожнього за р. 1904, а по справленню потверджено його.

Менінгітіс.

Запалене мізгових стрижнівних оіон

Страшна ся недуга появилася в перше в Галичині перед 7 чи 8 роками в Кракові від того часу її не покидає. Правда були від тоді роки, що менінгітіс не забирала ані одної жертви, але по таких роках слідували знов роки, в котрих та недуга розвивалася завзятійше. Недуга зайшла до Галичини із Шлеська занесена мабуть емігруючими за зарібками і навіщувала доси лише західну Галичину. Та в біжучім році она перекинулася і до східної Галичини опановуючи в той спосіб цілий край, та готова перекинутися і до нас. Буковина ще доси не навіщена сею небезпечною недугою. В цій Галичині занотовано досі 416 випадків сеї недуги, з чого було 178 випадків смерті. Особливо сильно проявляється она в сім році серед дитин від 5 до 10 літ життя, яких занедужало 95%, усіх хорих. Знова що до суспільного положення, то ся хвороба забирала діти особливо бідних мужиків та робітників, котрі задля лихого відживлювання і догляду, та задля браку средств ратункових мають найменше відпорності проти неї.

Що до об'яви недуги, то она після дослідів проф. Вайксельбаума є така: Недуга виступає дуже нагло і сильно без всяких попередних признаків, хіба що дуже рідко попереджає її загальне ослаблене і безсилність. Наглий дріщ формально кидає хорим, а сильний біль в висках і воміт, се невідступні його товариші. Відтак змагає ся температура страшно, держачи ся стало при 41°, а часом доходить до 43° і 44°, коли то недуга кінчить ся смертю. Нерви очні стають так вразливі, що найменше світло їх разить, а найтихийший шелест допроваджує хорого до розпуки. Відтак нападає сонність хорого, він триває на пів або і цілком притомність і маячить. Найчастіше вже в другім дні наступає параліж стрижнів і стверднеє карку, а найменший рух викликає страшний біль. Ціла голова спадає в зад, а тіло корчить ся так, що хорий спочиває лише на п'ятах і голові, а живіт підноситься в гору. Слух і зір терплять дуже, а на грудях і губах появляються міхурці. Лічене поступає дуже повільно і триває около 6 тижнів, але навіть по виділенню лишає менінгітіс майже все по собі якусь хронічну недугу очей, або слуху, та уносліджене умове, Смертельність недуги є велика бо після ствердження статистики лікарської в Галичині 45. процент хорих умирає. В інших краях смертність стоїть між 22 а 70 проц. В виду сього недуга є дуже небезпечна особливо з тої причини, що є заразлива і що медицина доси не має певного способу її лічення, а тільки робить ще досвідки. Про самі причини, які викликають напрано хворобу, доси нічого певного не звісно. Професор др. Вайксельбаум у Відні догадує ся, що причиною недуги є бакції *diplococcus intracellularis*, бо сего бакція найбільше підчас недуги появляється, а що бакції сей є у слизї носа, проте для осторожности треба уникати хусточок до носа у осіб, що з недугою мали що небудь спільного. Що до лічення недуги, то недавно вив проф. др. Мафрехт в Магдебурзі на думку робити гарячі оклади і

горячі купелі, від чого хорим робить ся зараз легше, а гарячка і болі меншають. За ним уживають сего способу і інші лікарі, як др. Шлесінгер у Відні, і хвалять его.

Телеграми.

З дня 13. цвітня 1905.

Корфу. Німецький цісар повернувся уночі до Месіни. Великдень проведе в Теорміні.

Льондон. Daily Telegraph доносить з Токіо, що Японці хотять конче видати Росіянам рішучий бій. Відновлено вже тяжке уоружене японських кораблів. Як прийде на се час, появиться ся Того біля Формози, або островів Пескодорских. У військовім шпиталі в Гіропмі умер один жовнір на чуму.

Льондон. Daily Mail доносить, що до Сурагої на Яві прибули яхтою два російські офіцери. Чотири кораблі з вуглем прибули до Батавії і принесли впрочім не стверджену вістку, що в же зведено великий бій, у яким Японці заатаковані Росіянами втратили чотири кораблі.

Льондон. Daily Mail доносить із Лягуан, що там ходить чутка, немов на полудне від Борнео видно було велику флоту.

Вашінгтон. Міністерство маринарки не одержало ніякого потвердження вістки, розширеної на новоїоркській біржі, немов би Росіяни мали в морскім бою біля Яви стратити три кораблі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13. цвітня 1905.

Новий бурмістр м. Чернівців.

Те що ми заповідали, сповнило ся, бурмістром черновецьким вибрано др. Едварда Райса, що належить до ради мійської вже від 1884 р., а уряд 1-го віцебурмістра сповняє від р. 1894. Не могли Німцям ні погрози ні заходження коло волосних радних. В послідну хвилину обизили боевий клич, і зложивши устами д-ра Скедла заяву, у якій рішучо домагають ся для свого представителя місця першого заступника, заявили, що будуть голосувати на д-ра Райса. Ізза сего й стало ся, що др. Райс на 50 голосуючих дістав 48, а дві карти (з них одна его власна) віддано білі. Другий віцебурмістр і регор зрезигнував на те, щоб дати місце волосному радному Бальмошеви, а 1. віцебурмістром мабуть таки стане барон Фірт.

Стан закону пропінатийного. Посол Николай Василько враз із тов. вніє інтерпелляцію до міністра фінансів про переміну закона пропінатийного і конверзію довгу за викупно пропінатий на Буковині. Інтерпеланти запитують ся, чи міністер скаргу, наколоб справді було конче треба поробити деякі зміни в законопроекті ухваленім соймом, не схоче їх докладно спречизувати і як найшвидше передати їх до відома краєвого Виділу, щоб можна передискутувати й ухвалити его ще таки сего року. Бажатиб лише, щоб заходи пос. Ник. Василька, як найшвидше сповнили ся, бо від санкціонування пропінатийного закону зависить фінансовий ратунок Буковини, а також переведення в діло підвищення учительської платні.

Конгруа гр. прав. духовенства. Правительство роздало між послідні нові законопроекти про поліпшене дотаций кат. клиру і гр. прав. духовенства дальматинської дієцезії. Сей другий законопроект установає платню для парохів 2000, 1800 і 1600 кор., а для сотрудників 1100 згл. 1000 кор. Висота пенсії зависить від числа населення в парохії. Законопроект нормує також пенсії й десятилітні додатки, а також справу емеритури. На конференції представителів католических, що відбуло ся у вівторок рішено на внесення пос. Ник. Ва-

силька поставити сю справу як 4. точку дневного порядку слідуєчих нарад.

Австро-угорські взаємини. Передвчера відбуло ся в приєстности міністрів Калі і Білянда перше засідане „комісії Дершатової“, що має точно прослідити відносини між Австрією а Угорщиною. По довшій дебаті рішено на внесення пос. Н. Василька поділати весь комплекс угодних питань на 4 секції. Відповідно до сего вибрано чотири підкомісії: прагматичну, торговельно-комунікаційну, консуційно-податкову і скарбову. Із буковинських послів увійшли в склад сих підкомісій пос. Н. Василько до торговельно-комунікаційної, а пос. Гормузані до консуційно-податкової.

Американський мільярдер. Джон Рукфелер „король американських залізниць і промислов нафтового“ володіє сам 21. лініями, а зі спорідненою зі собою родиною Гудда „залізного короля“ 32 величезними американськими залізничними лініями; від его волі залежить дальше сталевий, мідяний і нафтяний промисел, а ще дальше поклади руди залізної, найбільші цукроварні і кольосальні фабрики газу. Его власністю є більшість ліній трамваєвих, цеголень, фабрик і около 10.000 складів купецких і т. д. і т. д. Річний чистий дохід від его капіталів приносить ему 325 мільонів корон то є 900.000 корон на день або 37.000 корон на годину, 617 корон на мінуту. Коляби зібрав хто маєток всіх 80 мільонів мешканців півн. Америки, то з него зумів би зробити ще лише 499 таких мільярдерів, тоб то маєток Рукфелера є п'ятсотною частію маєтку цілої півн. Америки. Або иньшими словами з доходу річного одного Рукфелера моглоб середно заможного жити чверть мільона родин. А прецінь такий маєток міг собі заробити один чоловік і то цілком не нарушаючи нинішніх законів карних ні законів нинішньої суспільної моралі.

Нужда в Іспанії. Мороз в зимі і соншна посуха тепер знищила засіви Іспанії і тамошне поселене находить не тільки в страшний нужді, але і безвихіднім положенню. В Ангекері постановили власти, щоб запобігти голодовій смерті найбільшійшого населення, розділити хліб, та зголоднілий люд кинув ся на вози і зрабував хліб, нім его весіли розділити. Через се богато не дістало нічо. В Коїні і в Кампільос голод і нужда викликали неспокою і розрухи, так що там запанували анархістичні відносини: голодуючі вломлюють ся до склепів і складів та забирають живність і муку. Страшний голод і нужда панують в Требуєні, в Ерез вибух формальний бунт проти властей. В Кордові 400 робітників в повнім порядку примашірували до бурмістра і жадали від него праці, а коли він відмовив, що не має її, зажадали, щоб дав їм шонебудь їсти, хотіли зі своєї кишені. Візвано компанії сторожі горожанської, але супокій в місті є загрожений. Такі відносини панують в богатох иньших місцях. На нужду сю найдено доси один лік: іменно улицями переходять процесії і просять дощу, та доси без наслідків.

Пам'ятник для піонірів культури. Різбар Тревезан дістав замовлене на будову великого пам'ятника в честь робітників, що згинули при копанню тунелю сімільонського. На пам'ятнику буде уміщена напис, що в рускім перекладі звучить: „Під могутним, нездержим поступком культури, що повертїла гранітну скелю сього тунелю, утратили жите і кров тих піонірів праці, умираючи в темностях, але не безжосенно“. За сим слідуєть імена 57. жертв, що найшли передчасну смерть в нутрі скали.

Пожар театру в Токіо. Підчас представлення в мійскім театрі Шікініма в Токіо вибухнув сими днями на сцені пожар від птучних огнів. Публика почала тиснути ся до дверей, але, що в Японії є звичай, що за вступ платити ся доперва під кінець представлення, тож директори театру позамікали двері, щоб їх гроші не пропали. Та перелякана публіка наперла силою на двері і виважила їх та в той спосіб відістала ся з театру на волю. Але в етпеску, який поветав, стратило жите 29 осіб.

Оповідки і іменованя: Із промислової спілки „Праця“. Слідуєчого вівторка, дня 8. цвітня точно пів до сегої години вечером буде в

„Народнім Домі“ довірочна нарада в справі товариства „Праця“, на котрі запрошуємо всіх будучих членів і прихильників товариства. Просимо дуже, щоб явили ся можливо всі, що інтересують ся нашим товариством. Рівночасно подаємо до загальної відомости, що в члені „Праці“ вступили вже: пп. Ів. Воробкевич із 5 паями 100 корон, п-ї Гануся Флорчуківна з 5 паями 102 к., Омелін Мотильницький 1 пай 22 к., проф. Кмітківич 22 к., М. Івашко 22 к., Г. Гордий з 1 паям, складаючи 5 к. і о. Ю. Калінюк з 1 паям, складаючи 4 к. Крім сего зголосили своє приступлене Мих. Дашкевич, учитель, і п-ї М. Якубовська. Не сумніваємо ся, що вже незабаром зможемо оповістити приступ нових десятків членів. — За комітет основателів: *Др. Стефан Смал-Стоцький.*

Загальні збори „Історичного товариства“, котрі із-за перешкоди не відбули ся 4-го марта, відбудуть ся в суботу, дня 15-го н. ст. цвітня, о 8-ій годині вечером в комнатах „Народного Дому“. Порядок дневний: 1. Огворене зборів і прочитане протоколу. 2. Справоздане уступаючого виділу. 3. Вибір нового виділу. 4. Вільні внесення. 5. Відчит: Молдавско-польскі гранці на покуттю до смерті Стефана Б. Участь гоштий дуже пожадана. Окремих запрошенє не розсилає ся. — *Др. В. Милькович, голова, др. О. Маковей, писар.*

З товариства укр. студ. „Січ“. В суботу, дня 15. с. м. відбуде ся в люкали товариства (ул. Руська ч. 15) відчит т. Ів. Галушчинського п. з. „Про цїль в природі“. Початок о годині 6-ій вечером; вступ вільний, гості пожадані. — За Научний Кругок тов. „Січ“: *В. Доморовський, голова.*

В неділю, дня 16. цвітня 1905 відбуде ся в Погорилівці відновлене читальні „Рускої Бесіди“ і засноване каси райфайзенської. Інтелігенція як також селянські відпоручники з сіл, в котрих вже є такі інституції, пожадані. — За старшину: *Іполіт Омельський.*

При надходячих св'ятах великодних пригадуємо потребу заосмотрити ся в народні марки, щоб жадне письмо ані переписний листок з св'ятоточними бажаннями не виходив від рускої родини без народної марки. При тій нагоді звертаємо увагу, що вказаним є, аби наші патріоти в часі закупів передсвятоточних жадали від продавців виставлення рахунків заосмотрених в народну марку, а радше в народні марки на суму відповідну сумі закупна. Многі патріоти у Львові навіть при дрібних закупках жадають від продавців купна марок, і се вважаємо за примір гідний наслідування. Замовляти народні марки можна в філіях Народної Торговлі, в руских склепах, в сокілськім Базарі у Львові або безпосередно в Народній Канцелярії. Вистарчить замовлене карткою, а Народна Канцелярія вишле марки враз з чеком для відсилки належитости. — *Народна Канцелярія (Львів, ринок 10).*

Із штуки і літератури.

Подорож довкола землі в шести образах із музику з улюблених оперет і опер. В перше відбуде ся отся добродійна вистава, якою займає ся протекторка п-ї презид. Гавриїла Вайльбеєнова дня 12. мая, а повторять її ще дня 13., 44. а евенуально й 15-го мая. В склад вистави входять отсі образи: „Константинополь“, „Токіо“, „Ньюйоркське св'ято городове“, „Каїро“, „Севілія і Венеція“. — „Каїро“ відобрає ся при музиці із оперети Сунпего п. з. „Подорож до Африки“. Сольову партію Титонії Фанфані обнимає п. Е. Павловська, а хорова продукція виконують отсі пані й паночки із „Буковинського Бояна“: М. Лудка, О. Стоцька, М. Ясеничка, З. Грушкєвичівна, Й. Маєрівна, Н. Костецка, Прокоповичівна, К. Весселі, Ольга і Олена Шкурганівні, Р. Павлюківна, Маєзська, Н. Варницька і Григорчак.

Переписка Редакції.

Вп. І. Б. в Перемишлі. Вашої оповістки не містимо, бо вона відбита так блідо, що годі її відчитати. — **Вп. І. І. в К.** За Ваше оголошене не належить ся нам нічо; 1 К. платити ся лише за оповістки фінансових інституцій-кас, які обходять тільки одну громаду, а забирали богато місяця, яке мож використати ліпше в інтересі загалу читачів. — **Вп. Я. С. в Б.** Потерпіть до неділі, а до того часу справу полагають ся.

Оголошення Кас райфайзенських.

Перші загальні збори „каси позичкової і щадничої“ для громади Копитин стов. зареєстрованого з необмеженою порукою“ відбудуться дня 23. цвітня 1905 із наступним порядком денним: 1. має ся установити, яку найбільшу і яку найменшу суму дозволяє ся одному чоловікові зложити до щадниці каси; має ся установити речинці виповідження для вкладок щадничих і речинці платності відсотків від вкладок щадничих; має ся установити яку найбільшу позичку можна одному членови дати; має ся установити стопу процентів для вкладок щадничих і для позичок (§§ 52 в—е, 59, 63, 65); 2. має ся ухвалити, що робити з лишиними в касі грошіми і як роздобути потрібних для каси грошей; 3. ухвала в справі допомоги краю; 4. вибір касиєра, і означене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж); 5. ухвала кілько має бути членів в радї надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51), — Іван Дутчик, голова. Федір Гнатюк, касиєр.

Загальні весняні збори „Каси позичкової і щадничої“ для громади Копитин відбудуться 23. с. м. о 4-й год. по полудню в шкільнім будинку з наступним денним порядком: 1. Справоздаче касове за рік 1904. 2. Прочитане протоколу. 3. Біляне за рік 1904. 4. Вибір старшини 5. Вільні внески і запитання. Старшина.

КАЛЕНДАР

„Рускої Бесіди“

коштує тепер лиш 40 с.

а з пересилкою поштовою 50 с.

Друкарня „Рускої Ради“

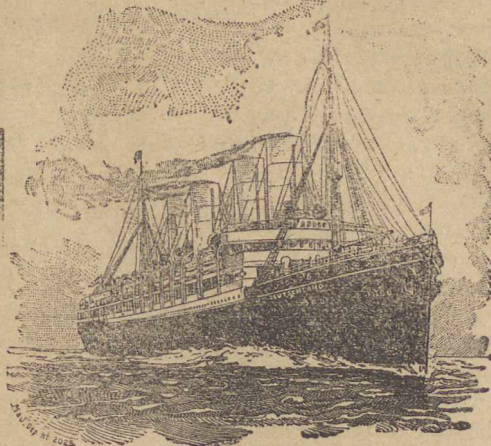
виконує

всілякі роботи друкарські

швидко і дешево.

Лінія Гамбург—Америка

Проста переправа без пересідання.

Знаєм із своєї швидкості поштовим і поспішним кораблем т. зв. Doppelschrauben-Schnelldampfer.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азії.

Парівці „Гамбург—Америка“ лінії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюти, і пасажери їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всіх стацій Сполучених держав і до Канади

Генеральна агенція для Буковини:

ЗАСТУПНИК: Герман Мітельман,

Чернівці, ул. Ратушева 11.

7 (7—12)

ПОДЯКА.

33 (1—1)

Не могучи усім з осібна подякувати за ласкаву участь у відданню послідної прислуги на похороні покійного нашого найстаршого члена родини, пана

ЙОАХИМА ТІТІНГЕРА,

складаємо на тій дорозі Всім Вп. учасникам похорону сердечну подяку.

Чернівці, дня 11. цвітня 1905.

Опечалена Родина.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в величезній виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів Осип Піхлер і Сини в Граду, П. Лядите-в Александрий. Склад різноманітних фабрик з фільду, льодену, боброві, чорні і у всіляких модних красках. Циліндри і кляки послідна новість.

Парасолі від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гарантия через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на один рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарниці і прочі подібні артикули після послідної моди. Парасольки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів і дитин.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитин до гри Tennis і т. д. п. ужитку у величезній виборі.

Вироби паньохові. Паньохы дамські ситки, паньохы для дитин найліпший виріб, ситкові кафтанітки, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекція. Убраня для дитин Ceys, жакети і т. и.

Склад ц. к. упрвітованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складі

Книги і друки для Кас райфайзенських.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучење акційне корабельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Генеральна АГЕНЦІЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краюї 6.

Для провінцій приймає ся агенти.

6 (8—10) н.

Велику фотографію

бук. руских послів

із славної робітні ц. к. придворного фотографа Вагріновича висилає франко за 2 Корони „Руска Бесіда“ в Чернівцях.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Марка охоронна: котвиця

LINIMENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиране по ціні 80 сот., 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флаках з нашим охронним знаком „КОТВИЦА“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки тим охронним знаком яко правдиві.

46 (26—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

